

KNZB JAARVERSLAG

Een terugblik op 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Onze focus	4
Loyale & tevreden verenigingen	5
Wij verbinden 1 miljoen zwemmers	8
Mondiale Top-10	16
De meest servicegerichte sportbond	21
Commissies & adviesraden	23
Partners & sponsors	27
Financiën	28

Voorwoord

We blikken in dit verslag terug op een in meerdere opzichten bewogen jaar. Je zou bijna vergeten dat alle zwembaden in januari nog dicht waren vanwege de coronapandemie. Toen we net weer een beetje op gang waren gekomen, diende de energiecrisis zich aan en steeg korte tijd later de inflatie naar recordhoogte.

Samen met NOC*NSF en andere sportbonden heeft de KNZB zich hard gemaakt richting Den Haag om de zwemsport betaalbaar te houden. We zijn dan ook ontzettend blij en trots dat eind 2022 de toezegging van 207 miljoen euro werd gedaan om het onheil van omvallende zwembaden of -verenigingen af te wenden.

Vanuit de hoek van de verenigingsondersteuning zijn projecten succesvol gebleken. Door een goede samenwerking tussen gemeenten en de KNZB zijn stappen gezet op weg naar verdere professionalisering van de zwemsport.

Onderdeel van die professionalisering is ook een veilig sportklimaat. De samenleving is sterk in beweging als het gaat om grenzen met betrekking tot persoonlijke omgangsvormen. Vooral als er sprake is van machtsverhoudingen. Daarom zijn we samen met verenigingen aan de slag gegaan met een actieplan om onze Code Blauw verder te verstevigen.

Op het gebied van organisatorische ontwikkelingen is er in 2022 behoorlijk wat veranderd. Tijdens de ALV in mei werden nieuwe bestuursleden gekozen, inclusief een nieuwe voorzitter. Ook de transitie naar één werkorganisatie is letterlijk in beweging. Dat kost tijd en is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. We zijn daarom ontzettend blij dat er zoveel betrokken zwemfanaten zijn die ons helpen deze transitie te verwezenlijken. We realiseren ons dat deze verandering tijd en inzet vraagt.

Op sportief vlak waren er goede resultaten van de TeamNL-sporters op de W(J)K's en E(J)K's. Vele podiumplaatsen werden behaald door onze toppers op die toernooien. Ook de masters deden het goed in Boedapest en Rome. Het is mooi om te zien dat we onze ambitie om bij de top 10 van de wereld te behoren realiseren. De weg naar de Olympische- en Paralympische Spelen in 2024 wordt korter en de dromen over fantastische resultaten in Parijs worden groter.

Tot slot werd op de tweede ALV in december een uitdagende begroting gepresenteerd. Er zijn nieuwe statuten en een nieuw huishoudelijk reglement aangenomen. We gaan in 2023 met elkaar aan de slag om positieve resultaten te behalen en de uitdagende begroting het hoofd te bieden. Een belangrijke pijler is het tij rondom het dalende ledenaantal te keren.

De KNZB is bij uitstek de partij om een miljoen zwemmers – van 0 tot 100+ jaar - met elkaar te verbinden.

Samen met alle 430 verenigingen en alle vrijwilligers en medewerkers, is en blijft ons gezamenlijke doel dat iedereen een leven lang kan zwemmen.

Aschwin Lankwarden
Directeur KNZB

Hayke Veldman
Voorzitter KNZB

Onze focus

Ook in 2022 was onze focus gericht op het versterken van verenigingen, het verbeteren van onze communicatie en servicegerichte dienstverlening. Voor zwembadexploitanten, gemeenten en andere stakeholders (onze ketenpartners) betekent dit dat we als kennispartner meer verbinding willen creëren zodat we gezamenlijk meer mensen blijvend vaker kunnen laten zwemmen.

De strategische doelstellingen van de KNZB zijn als volgt geformuleerd:

- Wij verbinden 1 miljoen zwemmers.
- Zwemmers, verenigingen, ketenpartners en andere aangesloten organisaties zijn tevreden over onze service en het sportaanbod en voelen zich gewaardeerd onderdeel van de KNZB.
- Onze topsporters behoren tot de mondiale top-10.

Omdat we samen met alle ketenpartners veel meer kunnen bereiken, werken we als KNZB nauw samen met bijvoorbeeld de Nationale Raad Zwemveiligheid, Optisport, Sportfondsen Nederland en Vereniging Sport & Gemeenten (VSG).

Wij verbinden 1 miljoen zwemmers

Zwemmers, ketenpartners, verenigingen en andere aangesloten organisaties zijn loyaal en tevreden over onze service en het sportaanbod

Onze topsporters behoren tot de mondiale top-10

Verenigingsondersteuning

Binnen het team Verenigingsondersteuning is er in het jaar 2022 veel gebeurd. Daar waar in het 1e kwartaal nog flinke beperkingen zijn opgelegd aan onze zwemverenigingen, zijn er in kwartaal 2 en 3 flinke stappen gemaakt om het verenigingsleven weer op te bouwen. Binding binnen de vereniging, sportende leden en de belangrijke groep vrijwilligers stonden hierbij centraal. De energiecrisis en daarmee stijgende badwatertarieven waren eind 2022 een grote zorg voor de zwemsport en dit vergemakkelijkt de weg terug naar een gezonde en bloeiende vereniging niet.

Desondanks kwamen er uit het land hoopgevende berichten en is het bij verschillende verenigingen al gelukt om afdelingen te laten groeien met nieuwe leden, vrijwilligers te enthousiasmeren en inspirerende activiteiten te organiseren. Met de juiste (positieve) energie, toewijding, open blik naar de toekomst en passie voor de zwemsport kunnen we de verenigings sport weer laten bloeien.

In 2022 is er door de 12 provinciale sportservice organisaties in samenwerking met NOC*NSF onderzoek gedaan naar de wijze waarop Verenigingsondersteuning wordt aangeboden aan verenigingen. Eén van de belangrijkste conclusies is dat er ontzettend veel ondersteuning mogelijk is en dat deze ondersteuning door het complexe landschap niet altijd wordt gevonden. Vanuit de KNZB maken we in 2023 een stap om de Verenigingsondersteuning in samenwerking met gemeenten lokaal te gaan faciliteren. Een scherp(er) onderscheid tussen sportgenerieke ondersteuning (gemeente) en sporttechnische ondersteuning vanuit de KNZB vormt hierin de basis.

Sportakkoorden

Daar waar in de coronaperiode slechts beperkt gebruik is gemaakt van de mogelijkheden die de lokale sportakkoorden voor verenigingen kunnen bieden, zijn in ieder geval de mogelijkheden om het vrijwillig kader met een sporttechnische (niveau 2) opleiding op te leiden goed benut. Vanaf kwartaal 2 in 2023 krijgen de lokale sportakkoorden een vervolg waarbij we vanuit de zwemsport meer gebruik kunnen maken van de sportgenerieke ondersteuning (o.a. vrijwilligerswerving, ledenwerving en behoud) die aan verenigingen kan worden aangeboden.

Versterken en professionaliseren

In 2022 is er door de KNZB in samenwerking met lokale partijen een start gemaakt met het traject versterken en professionaliseren van de zwemsport. Op diverse plekken in het land zijn betaalde krachten aangesteld om verenigingen te ondersteunen in de ontwikkeling naar een 'toekomstbestendige' vereniging. Uitgangspunt is dat deze vereniging samen met lokale partners en vrijwilligers actief aan de slag gaan met het pedagogisch-didactisch opleiden van kader, het verbeteren van de doorstroom vanuit de zwemles naar vereniging en het opstarten/organiseren van nieuw sportaanbod binnen de vereniging.

Ten aanzien van het pedagogisch-didactisch opleiden van kader zijn er ook vanuit gemeenten en NOC*NSF onder de noemer 'Clubkadercoaching' steeds meer mogelijkheden om het vrijwillig kader van sportverenigingen te ondersteunen.

Bestuurlijke vernieuwing, verenigingsondersteuning en Participatie

Tijdens de ALV in mei 2022 heeft de bondsraad aangegeven dat er naast de sportkolommen een extra kolom moet worden ingericht. De leden van de KNZB hebben hiermee ingestemd. De beoogde kolom houdt zich bezig met alle zaken die eerder door regiobesturen zijn verzorgd maar niet onder de directe organisatie van de sportkolommen vallen. De KNZB heeft in kwartaal 3 en kwartaal 4 samen met een afvaardiging van de regiobesturen en betrokken vrijwilligers een start gemaakt met het inrichten van de 'extra' kolom Verenigingsondersteuning en Participatie.

Opleidingen

Goed opgeleide trainers, coaches, officials en instructeurs zijn belangrijk. Geschoold kader levert een grote bijdrage aan de professionalisering van trainingen, wedstrijden en lessen en heeft een grote invloed op een veilig sportklimaat en sport- en spelplezier van sporters.

De KNZB werkt met de elektronische leeromgeving (ELO) Flowsparks. Binnen Flowsparks volgen cursisten een individuele leerroute. Daarnaast beschikt de ELO over de mogelijkheid om digitale content zoals videomateriaal af te spelen en worden er in verschillende uitdagende en leerzame vormen e-learnings ontwikkeld. In 2022 zijn ook de opleidingen voor waterpolo officials via Flowsparks geïntroduceerd.

Binnen het opleidingsmodel van de KNZB kunnen door de bond geselecteerde ondernemers richting en inhoud geven aan de sporttechnische- en instructeursopleidingen op niveau 1 t/m 3. De inhoud van de opleidingen is in lijn met de kaders van de kwalificatiestructuur sport (KSS) die eind 2022 door de ALV van NOC*NSF opnieuw is vastgesteld. Deze herijkte KSS zal binnen de KNZB worden geïmplementeerd. De KSS is voor de ondernemers de leidraad voor de eindtermen van de KNZB opleidingen tot trainer/coach, instructeur en officials.

In 2022 is de KNZB samen met de betreffende ondernemers gestart om de samenwerking te evalueren, bij te sturen danwel opnieuw vorm te geven.

Ledenaantallen

Net als vrijwel alle andere sportbonden had ook de KNZB door de coronapandemie te maken met dalende ledenaantallen. Zo was er in 2021 nog een daling van 9%. Gelukkig hebben we het tij in 2022 weer enigszins weten te keren. De lijn vertoont in de loop van het jaar weer voorzichtig een opgaande curve.

De contributie wordt berekend aan de hand van het aantal geregistreerde bondsleden in Sportlink. Deze berekeningen zijn gebaseerd op de ledenaantallen van het voorgaande jaar. Hierbij kijken we naar alle leden die lid zijn of zijn geweest tussen 1 januari en 31 december.

Het aantal verenigingsleden is gegroeid met circa 2,5% naar 102.501 per 31-12-2022. (100.008 in 2021). Tellen we daar de geregistreerde deelnemers aan de Zwem4daagse en Mijnzwemcoach bij op, dan is de groei circa 7% (2021 – 116.218 & 2022 - 124.718).

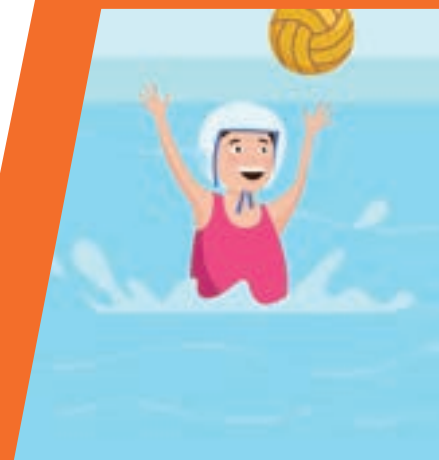
Sportmodel

Het Sportmodel vormt de sporttechnische visie van de KNZB en is in 2022 volop in ontwikkeling geweest. Zo is er een samenwerking met het Lectoraat Sportpedagogiek van Hogeschool Windesheim gestart om pedagogische en didactische aspecten een prominente plek te geven in de manier waarop we de zwemsport aanbieden en inrichten.

We werken toe naar een veelzijdig aanbod in een veilige omgeving, passend bij de behoefte van de doelgroep, ongeacht leeftijd en ambitieniveau. Hierbij stellen we de sporter centraal en plezier voorop.

Vanuit de gedachte dat de basis voor een leven lang zwemmen wordt gelegd in de jonge kinderjaren, ligt het accent op de doelgroep jeugd. In 2022 is hiertoe een start gemaakt met de ontwikkeling van de KNZB Jeugdsportvisie.

Daarnaast zijn in 2022 in samenwerking met de Nationaal Raad Zwemveiligheid 'good practices' uit het land opgehaald waarbij verenigingen hun aanbod of beleid veranderd hebben om beter aan te sluiten bij de behoeften van de sporters. Deze voorbeelden zijn uitgedragen ter inspiratie voor andere verenigingen.

Evenementen

Rotterdam was in 2022 een van de trouwe partnersteden voor de KNZB als het gaat om het organiseren van (inter)nationale evenementen. Naast de World League-wedstrijd van de waterpolovrouwen tegen Griekenland, was het Zwemcentrum Rotterdam ook het gastbad voor de eerste NKnl en de Rotterdam Qualification Meet (RQM). Maar ook in Eindhoven, Amersfoort en Den Haag werden er verschillende succesvolle zwemsport-evenementen gehouden.

Het Pieter van den Hoogenband Zwemstadion in Eindhoven was in 2022 het strijdtoneel van de Eindhoven Qualification Meet (EQM) en de Open NK langebaan voor masters. In het Hofbad van Den Haag werden de KNZB-bekerfinales van de Eredivisie Waterpolo en het NK kortebaan georganiseerd en in de Amerena in Amersfoort werd het NK langebaan voor zowel de junioren als de senioren afgewerkt.

World League Waterpolo

Het Rie Mastenbroek-bassin van het Zwemcentrum Rotterdam was 15 maart tot de laatste plaats bezet voor de World League-wedstrijd van de Nederlandse waterpolodames tegen Griekenland. Dat Oranje ook nog eens met 13-7 won, maakt de sfeer er alleen maar beter op!

Olympische glans

In Rotterdam verzamelden triatleten, judoka's, gym-sporters, boksers en zwemmers zich in juni voor de eerste editie van het NKnl. De gebundelde NK's gaven het evenement een zekere olympische glans.

Zwemcentrum Rotterdam bood de Nederlandse zwemmers een prachtig podium. In het 25m bad kwamen 70 verenigingen in actie op het NK-sprint, wat na jarenlange afwezigheid weer terug is gekeerd op de kalender.

Dikke pluim

In het eerste (lange) weekend van december was het Rie Mastenbroek-bassin omgetoverd tot een prachtige zwemarena. De geweldige ambiance stuwde de topsporters van TeamNL naar grote hoogten, want er werden meerdere WK-limieten gezwommen.

Bondscoach Mark Faber was onder de indruk van de entourage en de sfeer tijdens de 4-daagse RQM. "Het bad was prachtig opgebouwd en er werd echt alles aan gedaan om er een feestje van te maken voor de zwemmers. Dat is uitstekend gelukt. Een dikke pluim voor de organisatie en alle partners en vrijwilligers die dit evenement mogelijk hebben gemaakt!"

Bram Dekker, bondscoach TeamNL Parazwemmen: "Het geeft onze sporters echt een 'boost' als je in zo'n mooi aangekleed bad en in zo'n sfeer mag zwemmen. En het is voor de nieuwe generatie inspirerend om voor te gaan trainen! Mooi dat er ook diverse buitenlandse teams van de partij waren. Dat stimuleert onze zwemmers nog meer om tot het uiterste te gaan!"

Vrijwilligers

"Het is onze intentie om met Rotterdam, Eindhoven, Amersfoort en Den Haag voor meerdere jaren een samenwerking aan te gaan voor een of meer evenementen. Deze welwillende gemeenten en andere professionele partners stellen zelf ook veel geld en mankracht beschikbaar om 'hun' evenement op de kaart te zetten. Maar uiteindelijk valt of staat het succes overal toch ook met de beschikbaarheid en inzet van vrijwilligers. We zijn blij dat we elke keer weer opnieuw een beroep kunnen doen op een betrokken vrijwilligerskorps van de KNZB én de plaatselijke clubs voor officialtaken en tal van andere werkzaamheden", aldus Wouter Koeman, coördinator events van de KNZB.

Code Blauw

Werken aan het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag

De KNZB kondigde eind 2022 aan dat we verenigingen en hun leden proactief gaan helpen met het thema grensoverschrijdend gedrag (GOG) in de zwemsport. We gaan onder meer workshops en trainingen geven voor trainers, bestuurders en andere vrijwilligers. Ook komt er een toolkit die verenigingen kunnen gebruiken om GOG bespreekbaar te maken en om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.

“Ons doel is dat mensen een leven lang met plezier en zorgeloos kunnen zwemmen. Helaas zien we in onze gehele samenleving – en dus ook in de sport - met enige regelmaat vervelende ervaringen met grensoverschrijdend gedrag in het nieuws. Daarom moeten we met elkaar het gesprek blijven aangaan om een zo veilig mogelijk sportklimaat te realiseren”, zegt KNZB-bestuurslid Joëlle Staps.

De KNZB heeft in 2022 samen met NOC*NSF door I&O vervolgonderzoek laten uitvoeren rondom het thema grensoverschrijdend gedrag (GOG). De uitkomsten van dat vervolgonderzoek laten zien dat de mate van grensoverschrijdend gedrag in de zwemsport overeenkomt met het beeld dat naar voren kwam in het landelijk onderzoek naar GOG binnen de Nederlandse sport uit 2019.

Kwetsbare sport

Joëlle Staps: “Ondanks dat de cijfers met betrekking tot GOG niet afwijken van het landelijke beeld, realiseren we ons dat in de zwemsport iedereen in een zwembroek of badpak rondloopt. Dit maakt zwemmers mogelijk kwetsbaarder voor GOG. We zijn als KNZB dan ook heel blij met de aanbevelingen uit het onderzoek die ons handvatten geven om GOG binnen de zwemsport zoveel mogelijk te voorkomen. Uit het onderzoek komt bijvoorbeeld naar voren dat mensen zich niet altijd bewust zijn dat hun gedrag als grensoverschrijdend wordt gezien. Zo kan ‘te dicht bij iemand staan’ al als vervelend ervaren worden. Vaak is in gesprek gaan dan al voldoende om ervoor te zorgen dat deze persoon zijn gedrag aanpast. Dat vraagt zowel iets van de persoon die grensoverschrijdend gedrag ervaart als degene die het gedrag vertoont. Met ons actieplan en de toolkit zetten we op beide kanten in”, aldus Joëlle Staps.

Bewustwording

De KNZB hanteert al enkele jaren ‘Code Blauw’ waarmee we ons met de samenwerkende partijen in de zwembranche sterk maken voor een sportief en veilig zwemklimaat. Code Blauw is opgezet om gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag in en rondom de zwemsport aan te pakken. “We gaan Code Blauw verder aanscherpen op basis van de nieuwe inzichten van dit onderzoek”, vervolgt Joëlle Staps.

Uit het onderzoek komt onder andere naar voren dat verenigingen hun vertrouwenscontactpersonen (VCP's) beter kunnen positioneren. Slechts 6% van de slachtoffers van GOG heeft zich gewend tot een VCP van de vereniging, terwijl uit het onderzoek blijkt dat ‘melding doen’ of ‘erover praten’ met familie, vrienden of medesporters voor het merendeel een opluchting betekende of er in ieder geval voor zorgde dat men zich gehoord voelde.

Staps: “Het is goed als er in het algemeen meer bewustwording komt over GOG binnen de zwemsport. We snappen dat regelgeving en voorlichting hierover niet voldoende gaat zijn en dat er ook meer nodig is dan het aanvragen van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor trainers, coaches en andere begeleiders. Het is en blijft een gevoelig en lastig onderwerp, dat tijd en continue aandacht vraagt van iedereen die in de zwemsport actief is.”

Stappen vooruit in 2022

Naast de proactieve acties als het gaat om het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag in de zwemsport, zijn er in 2022 door de KNZB nog meer stappen vooruit gezet als het gaat om Code Blauw. Zo is er een extra medewerker integriteit aangesteld en zijn er twee vaste bestuursleden op de onderwerpen inclusie (Henk Delwel) en integriteit (Mathilde Vink).

Verder zijn de processen met vertrouwenscontactpersonen (VCP's) beter gestroomlijnd en wordt er door de VCP's vaker onderling casuïstiek besproken. Daarnaast is er veel aandacht geweest voor het thema ‘transgenders in de sport’. De KNZB heeft verschillende taakgroepen en een expertgroep ‘Transgender- en seksediverse personen’ opgezet en levert een van de drie experts aan NOC*NSF over dit onderwerp.

Synchroonzwemmen

2022 begon waar 2021 eindigde: met een lockdown. Het zwembad was gesloten en onze verenigingen konden niet op normale manieren trainen. De flexibiliteit van synchroonzwemmers was groot. Er zijn online wedstrijden gehouden, waar de officials de zwemmers beoordeelden op hun 'droog oefeningen'. Het was mooi om te zien hoe deze initiatieven de gemeenschap (nauwer) verbonden.

Omdat het van groot belang was alle zwemmers goed voorbereid op het NK te laten stralen, werd besloten de NK Senioren en Masters te verplaatsen van eind januari naar 12 en 13 maart 2022. Het was een mooie wedstrijd in Hoofddorp en de samenwerking met ZPCH verliep naar grote tevredenheid.

Door het vertrek van Danike Rijgersberg net voor het NJK was de voorbereiding anders dan anders. Op de NJK was onze stagiair Maartje aanwezig. Zij draaide een mooi en strak georganiseerd evenement, ondersteund door de nieuwe projectleider Irma. Het NJK in Zwolle had een langere voorbereidingstijd en kon op de geplande datum doorgaan. Swol 1894 was een fijne gastvereniging en we hebben een mooie NJK gedraaid op 9 april 2022. De zwemmers zagen er prachtig uit en de uitvoeringen waren een genot voor het oog.

De SynchroBeat en NK Vrije Combinatie is een combinatie die al jaren goed werkt. Dit jaar waren we te gast in het Hofbad in Den Haag. De samenwerking met DSZ kwam laat op gang door de overdracht van projectleiders. Desondanks was het evenement een groot succes. Mede dankzij onze afdeling Events konden we gebruik maken van nieuwe, prachtige boarding om ook onze partners en sponsors een plek te geven in het zwembad. Topzwemmen Den Haag heeft een mooie bijdrage geleverd aan deze wedstrijd.

Op dit evenement hebben wij muzikman Dirk Griffioen bedankt voor zijn jarenlange inzet op onze NK's. Voorzitter Hayke Veldman heeft hem bedankt met het KNZB ereteken. Met een gezamenlijk diner met de genodigden, officials en vrijwilligers hebben we na 25 jaar op passende wijze afscheid genomen.

Na de zomer was de focus op de nieuwe regels en jurering van de FINA. Er zijn vele veranderingen doorgevoerd op het FINA congres op 4 oktober 2022. Dit heeft gevolgen voor én de figuren én de manier van jureren. Deze wijzigingen zijn voorbereid door de taakgroep Reglementen en Officials. Een aantal van hen is naar Denemarken afgereisd om de regels en veranderingen te leren. Op 11 december hebben zij het eerste deel van deze wijzigingen doorgegeven aan circa 115 Nederlandse juryleden die aanwezig waren voor een bijscholing in Nieuwegein.

We hebben besloten de regels gefaseerd door te voeren. We zijn begonnen met het doornemen van de figuren met de officials. Vanaf 1 januari 2023 zullen de zwemmers dit gaan doen op de techniekwedstrijden. Ook de nieuwe wijze van jureren, die per 1 september 2023 ingaat, zal gaandeweg met alle officials worden doorgenomen.

Masters

In samenwerking met PSV werd in 2022 een mooi Nederlands kampioenschap voor masters georganiseerd gelijktijdig met de Eindhoven Master Diving Cup waaraan springers uit geheel Europa deelnamen.

Tijdens het EK Masters in Rome hebben 21 Nederlandse springers van vijf verenigingen met 66 starts in totaal 13 gouden, 13 zilveren en 10 bronzen medailles gewonnen.

Schoonspringen

De lockdown en de daarbij behorende sluitingen van zwembaden maakten de voorbereidingen en de sport anders dan anders. Veel verenigingen kozen voor alternatieve manieren om toch te kunnen springen en trainen. Dit was echter wel een andere beleving en iedereen was dan ook blij eind januari 2022 weer het water in te mogen.

We hebben daarna nog twee circuitwedstrijden gedraaid en een bijbehorende finale. Mooie wedstrijden, goede organisaties en prettig om 'weer te mogen'.

De N(J)K werd in het weekend van 17, 18 en 19 juni gehouden in het Sloterparkbad in Amsterdam. Naast de finalisten zijn er ook wild cards uitgedeeld aan topspringers die niet konden deelnemen aan de kwalificaties. Behoudens wat schoonheidsfoutjes van het zwembad was er een strakke organisatie door de Schoonspringcommissie van Regio MidWest.

Begin juli is er een bijeenkomst gehouden met alle schoonspringverenigingen om kennis te maken met de nieuwe projectleider Irma. Er was een dringende wens om betere communicatie te bewerkstelligen met de KNZB. Ook was er een grote wens de breedtesport circuitwedstrijden anders aan te pakken. Een klein groepje experts is hier op voortreffelijke wijze mee aan de slag gegaan. Er is een mooi nieuw wedstrijdformat uit voortgekomen dat we dit seizoen gaan testen. De naam is KNZB Circuit Wedstrijd.

Op 17 december 2022 is de eerste Circuit wedstrijd in de nieuwe vorm gesprongen in het Pieter van den Hoogenband Zwemstadion in Eindhoven met als gastvereniging PSV Schoonspringen en als secretariaat Lenie en Ton de Meijer.

Waterpolo

In tegenstelling tot het 'coronaseizoen' 2020-2021 werd de competitie 2021-2022 in z'n geheel uitgespeeld. Dit ondanks de tussentijdse sluiting van de zwembaden nadat het seizoen was opgestart. Onderstaande cijfers gaan over het kalenderjaar 2022. Dat betekent dus de tweede helft van het seizoen 2022-2021 en het begin van het seizoen 2022-2023.

In totaal werden 11.609 wedstrijden gespeeld door 1.310 teams. Helaas werd tot 3.112 keer een duel niet gespeeld vanwege besmetting(en) binnen een team. Dat was vanwege de pandemie, na de opstart van de competitie, nog reglementair toegestaan.

Er stonden 1.057 officials aan de badrand bij alle competitie- en bekerwedstrijden. Daarin kwam het 647 keer tot een tuchtzaak, waarin 458 keer een schikking werd geaccepteerd. Er ging 146 keer iemand in verweer bij de tuchtcommissie, waarvan er 43 die uitspraak aanhangig maakten bij de Tuchtrechter. De aanklager sprak 143 keer zijn oordeel uit: 54 keer vanwege een verbaal incident en 67 keer werd de tegenstander fysiek belaagd. In totaal veranderde 489 keer een speler of speelster van vereniging en er dienden 9 beroepszaken.

Waterbasketbal

Toen het na de beperkingen weer mocht, werd er weer getraind bij het waterbasketbal. Competities werden nog niet opgestart omdat de deelnemers tot een kwetsbare doelgroep behoorden waarbij voorzichtigheid geboden was. Er zijn net voor de zomer en in het begin van het najaar wel weer wedstrijden gespeeld. Het plezier in hun sport waren de deelnemers gelukkig nog niet verloren.

De KNZB wil de kartrekkers Dolf van der Meulen, Martijn Koster en Renate van Urk bedanken voor hun tomeloze inzet. Ze hebben het waterbasketbal door een hele lastige fase geloodst waardoor deze discipline binnen de KNZB nu weer door kan gaan op de ingeslagen weg.

Beachwaterpolo

Beachwaterpolo is een discipline binnen de sporttak die steeds meer terrein wint. Mede dankzij de onaflatende energie die Paul Stravers van ZV De Albatros erin steekt. Hij helpt verenigingen bij de ontwikkeling van het beachwaterpolo en geeft advies over de financieringsmogelijkheden van de materialen. Ook in de zomer van 2022 konden er daardoor steeds meer toernooien in sloten, plassen of meertjes georganiseerd worden.

Wedstrijdzwemmen

Het was voor de zwemverenigingen afwachten wat het effect van de lockdowns tijdens de coronaperiode zou zijn. Veel leden en vrijwilligers hielden het voor gezien in de 'clubloze' periode. Het gaf de bestuurders een extra uitdaging, maar na de opstartfase bleek alles weer in het 'normale ritme' te belanden.

De verenigingszwemcompetitie kende een primeur. Blue Marlins werd voor het eerst kampioen van Nederland. De Nationale Arena Clubmeet in Maastricht was succesvol. Het was goed om te zien dat de jongere zwemmers veel plezier beleefden aan deze wedstrijden.

Nederlandse Junioren Kampioenschappen waren op de korte- en langebaan in Eindhoven. De senioren gingen respectievelijk naar Amersfoort en Den Haag. In Rotterdam was het NK-sprint als onderdeel van het NKnl en Dordrecht was gastheer van de NK-estafette.

De verenigingen die hielpen met de organisatie van deze wedstrijden waren zeer waardevol. Dank aan Hellas-Glana, Z&PV Nuenen, ZPC Amersfoort, Blue Marlins en MNC Dordrecht.

Bij de 'Wisselclub' van Marcel Wouda hebben zich inmiddels meer dan 180 verenigingen aangesloten.

Masterzwemmen

In het voorjaar van 2022 konden er weer voorzichtig wedstrijden georganiseerd worden. Bij het Zuyderzeemasterscircuit zag men een terugloop in het aantal deelnemers doordat er geen klassementen waren, bij de ROM-wedstrijden en Zuidelijke Cirkel was het deelnemersveld redelijk tot goed bezet. In enkele gevallen werden wedstrijden noodgedwongen alsnog afgelast vanwege het beperkte aantal deelnemers.

De ONMK kortebaam kon voor het tweede jaar op rij niet doorgaan. Voor de ONMK langebaan was er wel groen licht. Eindelijk mochten 927 masters uit 12 landen in de leeftijd van 20 tot 96 jaar weer tegen elkaar strijden. Blijge gezichten, gezellige gesprekken en vooral heel veel zin om te zwemmen. Dat samen zorgde voor tal van mooie individuele en teamprestaties! 21 Europese Masterrecords en 119 Nederlandse Masterrecords gingen de boeken in.

Voor de Europese Masters Kampioenschappen in augustus-september kwamen 61 Nederlandse masters in Rome aan de start en 17 bij het openwater. Het is een LEN-traditie dat na de EK in een 50m bad voor de elite in dezelfde accommodatie de EMK voor masters wordt gehouden. Meest opvallende prestatie was een Europees Masterrecord op de 200m rugslag én 200m vrijeslag voor Atie Pijtak-Radersma in de categorie dames 65+. Daarnaast waren er nog 12 NMR's. Totaal werden in het zwembad 46 medailles behaald (13 goud, 17 zilver en 16 brons). Bij het openwater was er geen eremetaal.

Bij de Nederlandse Masters Club Meet (NMCM) in september pakte ZPC AMERSFOORT voor de vijfde keer op rij de titel voor het beste Mastersteam. Op de voet gevolgd door PSV Masters, dat de tweede plaats opeiste. DAW Masters behaalde de derde plaats. Dertien masterteams, bestaande uit 7 tot 13 deelnemers, werden verwelkomd door de organiserende vereniging Arethusa.

In heel 2022 werden door Nederlandse masters 1 WMR, 22 EMR's en 215 NMR's gezwommen.

Openwaterzwemmen

Van de Swim-In in Leiden tot de Bosbaan in Amsterdam. De Zuiderzeebaan van de Ter Rede van Hoorn of de OWW De Binnenmaas. Allemaal openwaterwedstrijden die al jaren op de kalender staan. Het zoveelste zwemseizoen zit er weer op, klassementen zijn weer opgemaakt. Voor zover niets nieuws onder de zon in 2022. Gezien de afnemende belangstelling bij de wedstrijden zelf rijst de vraag of de organisaties zich zorgen moeten maken over het voortbestaan.

De taakgroep die alles rondom de openwater-wedstrijden organiseert, bestaat uit Evelien Sohl, Richard Broer, Dennis Wijbenga en Henk Labordus.

Mogelijkheden om het openwaterzwemmen meer interessant te maken zijn het zoeken van de koppeling met sponsortochten en/of goede doelen, de keuzes voor deelnemers beperken en samenwerking zoeken op regionaal niveau. Maar er is meer. Zo kan de verdere uitrol van het gebruik van elektronische tijdwaarneming veel tijd besparen en kunnen de deelnemers van het Lange Afstand Circuit (binnen) met buiten worden verbonden door aparte klassementen in het leven te roepen.

Het Nederlands kampioenschap was in Sleuwijk na een 'normaal' seizoen zonder beperkingen. Openwaterzwemmen heeft in potentie een grote groep deelnemers. De uitdaging blijft om deze zwemmers te interesseren mee te laten doen aan het reguliere circuit.

MIJNZWEMCOACH

Een initiatief van de knzb

Cursussen

In het jaar 2022 zijn tijdens 423 georganiseerde cursussen maar liefst 3.163 Mijnzwemcoach-zwemmers actief geweest.

Zesweekse cursus

Vanwege een startje corona zag de planning in 2022 er net iets anders uit gezien dan de gebruikelijke drie blokken van twaalf weken. Door een verlate start in januari werd het blok voor de zomerstop vervangen door een zesweekse cursus. Dit heeft inzicht gegeven in nieuwe mogelijkheden voor de marketingpositie van Mijnzwemcoach. De zesweekse turbo-cursus werd ontvangen als een prettige kennismaking met de borstcrawltechniek. Voor het echte aanleren van de techniek is echter een langere periode nodig.

Bijscholing Mijnzwemcoach-trainer

Om de kwaliteit te kunnen blijven waarborgen is naast de opstart van regiocoaches ook gefocust op de ontwikkeling van een bijscholing die specifiek gericht is op de Mijnzwemcoach-trainer. De gemiste punten in de reguliere opleiding, denkend aan de benadering van de volwassen zwemmer, de fysieke mogelijkheden en de motivatie, komen hierin uitgebreid aan bod.

Intensivering samenwerking Stichting Borstcrawlcurus.nl

Vanaf 2018 werkt de KNZB voor de uitvoering van de Mijnzwemcoach-cursussen nauw samen met de Stichting Borstcrawlcurus.nl. In 2022 zijn we nog intensiever samen opgetrokken om zoveel mogelijk zwemmers met een cursus hun slag te laten verbeteren of hen het openwaterzwemmen te laten ervaren. Vanaf januari 2022 is het aantal cursuslocaties verhoogd en die lijn wordt in 2023 verder doorgetrokken. Hierdoor kan de KNZB zich blijven richten op bewaking van kwaliteit, marketing en uitbreiding van de propositie.

Zwem4daagse

2022 was alweer het 53e jaar voor de Zwem4daagse!

Voor veel Zwem4daagse organisaties begon het jaar met wat onzekerheden, maar vanaf het moment dat de zwembaden open mochten werd er door vrijwilligers, verenigingsleden en zwembadpersoneel hard (samen)gewerkt om mooie Zwem4daagse neer te zetten.

Verspreid door het land vonden er in 2022 totaal 181 Zwem4daagse plaats en onder hen was een grote mate van creativiteit te zien. Zo zagen we onder andere een openwater variant, een winter-editie met kerstversiering en een tropical Zwem4daagse met een groot aantal side-events. Door de inzet van alle organisaties hebben in totaal 32.387 deelnemers vier dagen lang zwemplezier beleefd!

Maar liefst 42% van de deelnemers deed voor de eerste keer mee en mocht zodoende medaille nummer 1 in ontvangst nemen. Een bijzondere prestatie is geleverd door 10 zwemmers die met hun jarenlange deelname al 53 Zwem4daagse medailles verzameld hebben.

Maarten van der Weijden Foundation

Ook in 2022 heeft de KNZB weer nauw samengewerkt met de Maarten van der Weijden Foundation. In totaal hebben vijftien organisaties en meer dan 2.800 deelnemers aan de Zwem4daagse gezamenlijk een bedrag van €22.733,- opgehaald voor kankeronderzoek. Maarten ging zelf langs in Amstelveen, Barendrecht en Ede.

SuperSpetters

SuperSpetters was er in de basis voor bedoeld dat ieder kind met plezier naar zwemles zou gaan en op een wijze les zou krijgen die past bij de lichamelijke ontwikkeling. Dit resulteerde in onze eigen lesmethode en ons eigen zwemdiploma. Na meerdere jaren in gesprek te zijn geweest met NRZ over een mogelijke samenwerking en het benutten van elkaars expertise, heeft dit per 1 september 2022 geleid tot een op maat gemaakt NRZ-diploma Zwem ABC.

De 57 organisaties die gebruik maakten van de zwemlesmethode SuperSpetters zijn geïnformeerd. In persoonlijke gesprekken met NRZ en onze controleurs hebben de organisaties gehoord hoe de overstap naar het NRZ diploma eenvoudig gemaakt kon worden. 52 organisaties hebben de intentie uitgesproken over te gaan naar het NRZ diploma.

KidsMarketeers levert vanaf januari 2022 de zwemlespakketten aan onze organisaties. Sinds september 2022 wordt het zwemdiploma niet meer uitgegeven, deze wordt uitgefaseerd. Vanaf september 2023 mag het SuperSpetters diploma niet meer uitgegeven worden.

De lesmethode is voorlopig nog wel gratis te downloaden en te gebruiken.

Onze topsporters behoren tot de mondiale top-10

Het na-olympisch seizoen was voor de Nederlandse zwemploeg bepaald geen 'rustig' jaartje. Integendeel, met een WK en EK langebaan én een WK kortebaun moesten de pupillen van bondscoach Mark Faber liefst drie keer pieken. Dat deden ze met verve, want op alle toernooien was er sprake van een fikse medailleogst. Ook de waterpolodames deden een duit in het zakje met een prachtige bronzen medaille op het WK in Boedapest. En wat te denken van de Parazwemmers? Die visten bij het WK op Madeira liefst 21 plakken uit het water. Grootste gouddelvers waren Rogier Dorsman, Lisa Kruger, Sharon van Rouwendaal en Marrit Steenbergen. Een terugblik op de belangrijkste topsport-evenementen van 2022.

WK Boedapest

Bij de zwemmers was er bij het WK langebaan in juni zilver voor Arno Kamminga op de 100 meter schoolslag. Hij pakte eveneens brons op de 4 x 100 meter wissel­slag gemengde estafette met Kira Toussaint, Nyls Korstanje en Marrit Steenbergen. Sharon van Rouwendaal veroverde haar eerste wereldtitel op de 'olympische' 10 kilometer en ze werd derde op de 25 kilometer. Verder was er ook brons voor de waterpolodames die een sterk toernooi afsloten met een 7-5 zege op Italië.

Bij het synchroonzwemmen eindigde het nationaal duet Bregje de Brouwer en Marloes Steenbeek zowel op de verplichte als de vrije kür op een fraaie achtste plaats. Een verdienstelijke elfde plaats was er voor schoonspringster Else Praasterink op de 10 meter-toren, terwijl Daphne Wils op de 1-meterplank zestiende werd.

EK Rome

Een kleine twee maanden later kwamen de zwemmers opnieuw in actie op het EK langebaan in Rome. Daar viel TeamNL wedstrijdzwemmen liefst elf keer in de prijzen: vier keer goud, één keer zilver en zes keer brons. Marrit Steenbergen was de koningin van het zwemtoernooi. Individueel won ze de 100 en 200 meter vrije slag, maar ze maakte ook deel uit van alle estafetteteams die op het podium stonden.

Onze topsporters behoren tot de mondiale top-10

EK Rome

Het stormachtige weer en de sterke stroming op zee hadden veel invloed op het openwaterzwemmen. Sharon van Rouwendaal won voor de derde keer op rij de titel op de 5 kilometer en ze werd vierde op de 10 kilometer. Bij de 25 kilometer mannen (met deelname van Lars Bottelier en Marcel Schouten) werd de race na 18 kilometer afgelast.

De synchroonzwemsters Bregje de Brouwer en Marloes Steenbeek noteerden een vijfde plaats op de technische én vrije oefening. Bij de schoonspringers werd Ginni van Katwijk vijfde bij het highdiven (20m!) en Else Praasterink achtste op de 10m-toren. Daphne Wils kwam in Rome in actie op de 1m-plank (achtste) en 3m-plank (veertiende).

Er waren veel Nederlandse supporters van verschillende verenigingen in Rome aanwezig om onze toppers aan te moedigen.

WK Madeira

TeamNL Parazwemmen won bij het WK in Madeira in totaal acht keer goud, zeven keer zilver en zes keer brons. Een evenaring van het meeste aantal medailles ooit op een WK, alleen met minder zwemmers. Rogier Dorsman en Lisa Kruger waren met respectievelijk vijf en drie overwinningen het meest succesvol.

EK Split

In september kwamen zowel de Nederlandse mannen als de vrouwen in actie bij het EK Waterpolo in Split. Bij de vrouwen viel het dubbeltje dit keer net de verkeerde kant op in de strijd om het brons tegen Italië. De mannen speelden een uitstekend toernooi, maar verloren helaas de cruciale kruiswedstrijd tegen Georgië om zich voor de top-8 te plaatsen. Uiteindelijk werd Oranje elfde.

WK kb Melbourne

In december mochten de Nederlandse topzwemmers nogmaals te water voor het WK kortebaan in Melbourne. TeamNL won in totaal acht medailles: één keer goud, één keer zilver en zes keer brons. Marrit Steenbergen had bij de thuiskomst op Schiphol de meeste medailles om haar nek, waaronder een gouden – haar eerste individuele titel op een WK! – op de 100 meter wisselslag.

Toppers, bedankt!

Femke Heemskerk, Ferry Weertman en Ranomi Kromowidjojo zijn benoemd tot Lid van Verdienste van de KNZB. De bijbehorende onderscheiding werd hen 11 mei 2022 namens het KNZB-bestuur uitgereikt door Ronald van Ombergen tijdens een speciale afscheidsavond die de zwembond in Eindhoven voor de drie toppers had georganiseerd.

Femke, Ferry en Ranomi hadden de maanden daarvoor één voor één hun afscheid van de topsport aangekondigd. Na een lange, mooie carrière en een goed gevulde prijzenkast, zijn de olympische kampioenen aan hun 'tweede leven' begonnen.

Reden voor de KNZB om hen nog één keer goed in het zonnetje te zetten, in de aanwezigheid van familie, vrienden, oud-ploeggenoten, ex-trainers, sponsors, mediavertegenwoordigers en vele anderen die een steentje hebben bijgedragen aan hun topsportcarrière.

Het drietal werd door verschillende sprekers lof toegezwaaid, onder meer door André Cats, directeur topsport van NOC*NSF die hen namens TeamNL een fraai beeldje overhandigde. Cats – tot kort daarvoor technisch directeur van de KNZB - werd daarna zelf verrast door KNZB-directeur Aschwin Lankwarden die hem middels de 'gouden speld' bedankte voor zijn grote verdiensten voor de zwemsport door de jaren heen.

Ook werd er in het Van der Valk Hotel afscheid genomen van een achttal andere zwemmers die recent waren gestopt met topsport. Esmee Vermeulen, Kyle Stolk, Maud van der Meer, Joeri Verlinden, Tamara van Vliet, Tim van Duuren, Chantalle Zijderveld en Querijn Hensen kregen zowel van de KNZB als van TeamNL een aandenken aan hun topsportcarrière. Overigens maakte Zijderveld inmiddels weer haar comeback bij TeamNL Parazwemmen.

Extra speciaal was het dat de voormalige topsporters werden uitgezwaaid door (een deel van) de zwemploegen voor het WK in Boedapest en het WK Parazwemmen in Madeira.

Eerder in het jaar zwaaide de KNZB ook twee waterpolo-internationals uit. Van Dagmar Genée en Nomi Stomphorst werd live afscheid genomen voor de World League-wedstrijd van de waterpolodames tegen Griekenland in Rotterdam. De eveneens bij Oranje gestopte Joanne Koenders, Maud Megens en Debby Willemsz konden helaas niet aanwezig zijn in Rotterdam.

André Cats

Ferry Weertman

Ranomi Kromowidjojo

Femke Heemskerk

Talentontwikkeling

De Jong Oranje-selecties van de KNZB waren in 2022 op diverse internationale toernooien en evenementen actief. Meest in het oog springend waren de prestaties van de wedstrijdzwemmers Koen de Groot (zilver op de 50 en 100 meter schoolslag) en Steijn Louter (brons op de 100 school) op het EJK in het Roemeense Otopeni en de bronzen medaille van Collin van der Hoff op de 200 meter schoolslag bij het Europees Jeugd Olympisch Festival (EYOF) in Banská Bystrica (Slowakije). Een eervolle vermelding verdienen de waterpolojongens onder de 18 jaar die op het WJK in Belgrado op een even prachtige als hoopgevende 4e plaats eindigden.

De EJK-medailles van Koen de Groot kregen nog meer glans omdat hij met zijn tijden op de 50 en 100 meter schoolslag tevens een nieuw Nederlands record voor 18-jarigen noteerde. Naast de medailles van De Groot en Louter waren er voor de Nederlandse zwemploeg ook nog finaleplaatsen op de 200 meter schoolslag voor Luca Janssen (5e) en Steijn Louter (7e). Bij het EYOF maakte Angelina Rolman indruk met en 5e en een 4e plaats op respectievelijk de 100 en 200 meter vrije slag.

Synchroonzwemmen

Jane Seelen en Chantal Ummels zijn in het Franse Lyon op de 8e plaats geëindigd bij het EJK Synchroonzwemmen onder de 15 jaar. Coach Rynske Keur keek tevreden terug op de uitvoering van de twee talenten. "Vooral de finale was heel goed. Voor Chantal was het pas haar tweede internationale wedstrijd en voor Jane zelfs de eerste keer!"

Het nationaal junioren duet - Marloes Steenbeek en Noortje Reijnen – finishte op het EJK synchroonzwemmen in Alicante als 6e in de finale van de vrije kür. Later in de zomer behaalden ze dezelfde plaats op het WJK in het Canadese Quebec. Beide zwemsters van ZPCH uit Hoofddorp werden eerder in het toernooi 7e in een rechtstreekse finale van de technische uitvoering. Bondscoach Esther Jaumà over de prestaties van het tweetal: "Na een heel bijzonder jaar ben ik zeer tevreden met hoe het seizoen is afgelopen. Het is een hele zware uitdaging geweest, vooral voor Marloes, die de junioren en senioren heeft moeten combineren. Hierdoor kon ze zowel mentaal als sportief enorm groeien. De 6e plaats is het resultaat van het talentenprogramma dat we vijf jaar geleden zijn gestart. Het laat zien hoe er met de nieuwe generaties wordt gewerkt om de continuïteit van deze goede klasseringen te waarborgen."

Schoonspringen

Maud van Kempen behaalde op het EJK Schoonspringen in het Roemeense Otopeni een verdienstelijke 10e plaats in de finale toren meisjes A. "In 2021 viel ze nog buiten de finale en nu stond ze er wel. Maud is afgelopen seizoen vooral mentaal veel sterker geworden en stabielere wedstrijden gaan springen. Dat zag je terug op dit EJK", aldus bondscoach Ramon de Meijer die in 2022 de nodige jeugdige schoonspringers van zijn selectie ervaring op liet doen in internationale wedstrijden.

Waterpolo

Naast de fraaie 4e plaats van de jongens op het WJK o.18 waren ook de meisjes o.19 dicht bij een medaille: 4e op het EJK in Netanya (Israël). De jongens o.19 noteerden een 9e plaats op het EJK in Podgorica (Montenegro) en de Jong Oranje meisjes werden 8e op het WJK o.16 in Volos (Griekenland) en 7e op het WJK o.18 in Belgrado (Servië).

Talentontwikkeling

Zwemmen

Binnen het zwemmen is door de corona-maatregelen vanaf januari doorgetraind met grotendeels dezelfde KNZB+groep als in het najaar van 2021. De landelijke KNZB+ inspiratiedag is omgezet naar een regionale KNZB+aanpak met extra activiteiten en inspiratierondes van (oud-)topzwemmers op de OC-locaties (Opleidings Centra). In Eindhoven kwam Ranomi Kromowidjojo langs en in Amsterdam Thom de Boer. Arjan Knipping gaf op 4 OC-locaties een clinic wisselslag aan de KNZB+ zwemmers en ook Marcel Wouda was regelmatig aanwezig in het kader van het project Wisselslag 2032.

De sporters uit de jeugd en junioren die kans maakten op het behalen van een EYOF of EJK-limiet, trainten ter voorbereiding op de toernooien samen via de nationale jeugd- of juniorensselectie zwemmen. De jeugdbondscoaches Henri Koek en Jeroen Rademaker organiseerden verschillende activiteiten en trainingsstages om de sporters op te leiden in hun topsportambitie.

WaterpoloAcademie & ZwemAcademie

Naast de programma's in de RTC's, OC's en nationale selecties biedt de KNZB ook individuele opleidingstrajecten. De WaterpoloAcademie en ZwemAcademie zijn opleidingsprogramma's voor sporters die de potentie hebben zich te ontwikkelen richting internationale top. In 2022 gingen er 9 zwemmers en 9 waterpoloërs voor het eerst van start in deze zogenoemde S-1 programma's.

De selectieprocedure is in 2022 verder uitgewerkt: sporters met de ambitie om deel te nemen, melden zichzelf aan voor het introductieprogramma. In die periode maken zij kennis met de coaches en het programma en wordt bekeken welke sporters in de academie passen en of de academie ook bij de sporters past.

KNZB+

In waterpolo en zwemmen gingen de KNZB+programma's weer van start in september. Na voordrachten van clubcoaches zijn sporters geselecteerd voor de introductietrainingen van het KNZB+programma 2022-2023. In totaal 222 waterpoloërs uit de jaargangen 2010 t/m 2008 en 156 zwemmers uit de jaargangen 2010 t/m 2007 ontvingen een uitnodiging. Op die manier maakten de jeugdige sporters kennis met de opleidingscentra zwemmen en de nationale jeugdselecties waterpolo in Zeist.

De ouders van de waterpoloërs hebben een voorlichting gehad over de opleiding van talent tot topsporter. De sporters deden mee aan de decentrale testen via de RTC's Waterpolo. De zwemmers namen deel aan het testmoment bij de NJK in Eindhoven dat in samenwerking met het Innosportlab werd georganiseerd. De laatste trainingen zijn in december 2022 afgerond en vanuit deze groepen worden sporters geselecteerd voor het vervolgtraject.

Parazwemmen

De Parazwemmers zijn onder leiding van talentcoach Saskia de Jonge aan de slag gegaan in Amersfoort. Samen met studenten van de Hogeschool Windesheim en met steun van de Johan Cruijff Foundation (JCF) is een impuls gegeven aan de instroom van Parazwemmers door open trainingen te organiseren. De sporters in de JCF-selectie trainen frequent met elkaar in Amersfoort.

Sport Support

Als sportbond krijg je de meest uiteenlopende vragen van sporters, trainers en verenigingen. In 2022, ook voor de sport een bijzonder en moeilijk jaar, steeg het aantal vragen explosief. Onze verenigingen en alle zwemmers mogen verwachten dat vragen snel en inhoudelijk goed worden beantwoord.

In 2022 zijn we met SportSupport verder gegaan met het beantwoorden van vragen binnen de thema's: Zwem4daagse, Superspetters, Mijnzwemcoach, Verenigingsondersteuning, Opleidingen, Zwemmen en Communicatie.

In 2022 is 70% van de meldingen in één keer opgelost, is de gemiddelde reactietijd met 6,6 uur versneld ten opzichte van 2021 (11,91 uur) en hebben we 453 meldingen met een tevredenheidsscore ontvangen.

Bij het klanttevredenheidsonderzoek in december kregen we een gemiddelde tevredenheidsscore van 7,3.

Totaal aantal meldingen

24.175

Mail **16.392**

WhatsApp **6.107**

Chat **1.606**

Uitgelichte reacties:

Snel en meedenkend

Support was snel, duidelijk en vriendelijk

Compliment hoe je altijd op de hoogte wordt gehouden van de voortgang

De inzet van Sport Support heeft voor verenigingen en zwemmers de voordelen dat:

- Vragen kunnen gesteld worden via mail, contactformulier, WhatsApp en de chat op de site.
- Beantwoording vindt plaats binnen gestelde termijnen.
- Eenduidige beantwoording van de vragen.

Voor de KNZB-organisatie is de service van Sport Support belangrijk omdat:

- Sport Support bijdraagt aan een professionele uitstraling.
- Sport Support kan signaleren welke onderwerpen veel vragen oproepen. Daardoor weten we beter wat er speelt bij onze leden.
- Sport Support uitgebreide data-analyses uitvoert. Dit geeft kansen om de communicatie te verbeteren op de punten die er voor onze achterban toe doen.
- Sport Support de klanttevredenheid monitort.
- We met deze samenwerking onze slagkracht kunnen begroten.

Bureauorganisatie

Na twee turbulente jaren vanwege corona en een reorganisatie hebben de medewerkers van de KNZB, samen met talloze vrijwilligers, in 2022, met veel toewijding en gedrevenheid de sportieve draad weer opgepakt en gewerkt aan de zwemsport in Nederland.

De bureauorganisatie van de KNZB, gevestigd in Nieuwegein, telde eind vorig jaar 61 medewerkers. Gedurende het jaar heeft de bond een aantal nieuwe, enthousiaste collega's mogen verwelkomen. Daarnaast heeft een aantal gewaardeerde collega's heeft een nieuwe uitdaging buiten de KNZB gevonden.

De bureauorganisatie bestaat uit de afdelingen Sport, Topsport, Marketing, Communicatie & Partnerships, Strategie, Bedrijfsvoering en Directie. In 2022 werkten er 26 vrouwen en 35 mannen bij de KNZB. Op verschillende afdelingen werden deze ondersteund met zes stagiaires van verschillende opleidingen (mbo, hbo en WO) die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de doorontwikkeling van de zwemsport

In 2022 bedroeg het ziekteverzuim 4,1% en liep daarmee terug ten opzichte van 2020 en 2021 met respectievelijk 5,5% en 6%. Reden van het hogere ziekteverzuim in die jaren is gelegen in de gevolgen van corona. Het ziekteverzuim in 2022 is gezakt tot onder het niveau van 2019 (4,4%).

De KNZB beschouwt zichzelf als een lerende organisatie waarbij veel belang gehecht wordt aan eigenaarschap. Vanuit de directie en het management wordt gecoacht op de competenties in het verlengde van de kernwaarden servicegericht, ondernemend en betrokken.

Vertrouwenscontactpersoon

Zoals veel professionele organisaties beschikt ook de KNZB over twee onafhankelijke, Vertrouwenscontactpersonen (VCP). Deze personen zijn het eerste aanspreekpunt voor iedereen die een vraag heeft over, of te maken heeft met, grensoverschrijdend gedrag. De VCP-ers bieden een luisterend oor, geven raad en verwijzen door. Daarnaast heeft de VCP een rol bij het proactief adviseren en stimuleren van de leden, verenigingen of bond van preventieve maatregelen.

De vertrouwenscontactpersonen zullen klachten niet zelf inhoudelijk behandelen, maar de klager de weg naar een goede oplossing aangeven. Zij kunnen informeren over procedures en mogelijke vervolgstappen of doorverwijzen naar een gespecialiseerde vertrouwenspersoon van het Centrum Veilige Sport van NOC*NSF. In een vertrouwelijk gesprek helpen de vertrouwenscontactpersonen bij het doen van het verhaal.

In 2022 waren Quintalle Nix en Jan Eertink de vertrouwenscontactpersonen. Beiden hebben zich ingezet voor een veilige sportomgeving.

centrum veilige sport nederland

Bestuur

Het bestuur kijkt terug op een bewogen jaar. Marius van Zeijts trad af als voorzitter. Tijdens een bestuursevaluatie in april is er uitgebreid stilgestaan bij de onderlinge samenwerking, waarna er weer kan worden gesproken over volledig herstel van vertrouwen. Tijdens de ALV in mei zijn nieuwe bestuursleden, waaronder een nieuwe voorzitter, gekozen. Het vernieuwde bestuur is enthousiast aan de slag gegaan met de aanpassing van statuten en reglementen en het proces van reorganisatie van het bureau. Daarnaast is er veel aandacht besteed aan Code Blauw en het onderzoek naar omgangsvormen binnen de zwemsport. Ook is er veel aandacht uitgegaan naar de energiecrisis en het middels een uitgebreide lobby 'veilig stellen' van de zwemsport. Dit heeft onder andere geresulteerd in extra middelen voor de zwembaden.

Naast de bestuurswissel speelde corona in het afgelopen jaar een grote rol. Daardoor vergaderde het bestuur vrijwel volledig online, wat niet ideaal was. Door de focus op deze twee zaken heeft het volgen van het meerjarenbeleid te weinig aandacht gehad en kwam het bestuur te weinig toe aan de ambitie om meer op afstand te besturen. Desondanks is er tevredenheid over een aantal andere resultaten van het afgelopen jaar:

- Proces bestuurlijke ontwikkeling inclusief aanpassing van statuten en reglementen en proces reorganisatie van het bureau.
- Proces van onderzoek FINA/LEN.
- Tijdens de coronapandemie is vanuit het bondsbureau goed contact met de leden onderhouden.

Samenstelling bestuur KNZB*:

Voorzitter	Hayke Veldman (vanaf mei 2022)
Vice-voorzitter	Joëlle Staps
Penningmeester	Jeroen de Leeuw
Lid	Ronald van Ombergen
Lid	Henk Delwel
Lid	Mathilde Vink
Secretaris	Aschwin Lankwarden

(*) Bij de ALV in mei 2022 werd naast voorzitter Hayke Veldman ook Anne-Maartje Ordelman als nieuw bestuurslid gekozen. Helaas heeft zij eind 2022 weer afscheid genomen; de combinatie met een nieuwe baan bleek voor haar niet passend.

Actiepunten

De volgende actiepunten worden aan de lopende agenda van het bestuur toegevoegd:

- **Rolopvatting en -invulling:**
het bestuur plant een aparte sessie over de wens naar meer besturen op afstand. Deels zal dat gaan over de werking van het gewenste besturingsmodel en deels over de manier waarop bestuurders dit invullen (de competenties van individuele bestuurders).
- **Vergaderdiscipline verbeteren:**
om de onderlinge samenwerking verder te verbeteren is het niet alleen van belang duidelijke afspraken over het besturingsmodel te maken, maar ook over praktische zaken zoals de wijze van aanleveren van stukken vanuit de portefeuilles.
- **Participatie Internationale organisaties:**
er worden nieuwe afspraken gemaakt over de wijze waarop met de internationale organisaties FINA en LEN gewerkt wordt.

Code Goed Sportbestuur

democratie

transparantie

verantwoordelijkheid

maatschappij

De Code Goed Sportbestuur is in 2021 door NOC*NSF en de verschillende sportbonden geactualiseerd en goedgekeurd. De samenleving verandert continu en de sportsector professionaliseert. In de nieuwe Code Goed Sportbestuur ligt de nadruk op maatschappelijke relevantie, diversiteit en bestuurlijke- en organisatorische kwaliteit. Gebaseerd op vier principes: verantwoordelijkheid, democratie, maatschappij en transparantie. Principes en aandachtspunten die ook voor de besturen van KNZB verenigingen van groot belang zijn om de beweging naar een toekomstbestendige vereniging te maken.

De KNZB heeft op 23 maart 2022 een webinar Code Goed Sportbestuur georganiseerd waarin de belangrijkste aandachtspunten worden toegelicht. KNZB verenigingen die aan de slag gaan met het thema Code Goed Sportbestuur kunnen tevens gebruik maken van de toolkit die door NOC*NSF beschikbaar is gesteld.

Nevenfuncties bestuursleden KNZB

Hayke Veldman (voorzitter)

Eigenaar Bureau Veldman
Lid Adviescollege Toetsing Regeldruk
Voorzitter Rekenkamer Tilburg
Lid Raad van Advies Missie Tumor Onbekend

Joëlle Staps (vicevoorzitter)

Lid RvT Mulier Instituut
Lid RvT Sport Data Valley
Lid Raad van Advies CIOS Nederland
Managing Director Sportworx

Ronald van Ombergen (bestuurslid)

Bestuurslid en penningmeester Vereniging Sport en Gemeenten
Directeur Sportbedrijf Rotterdam
Bestuurslid Nationale Raad Zwemveiligheid

Henk Delwel (bestuurslid)

Hoofdtrainer schoonspringen vereniging DSZ
Voorzitter vereniging DSZ
Official schoonspringen

Jeroen de Leeuw (penningmeester)

Zelfstandig adviseur Governance, Managementinformatie en Sturen
Voorzitter RvC Brabant Wonen
Lid RvC en voorzitter renumeratiecommissie Kleurrijk Wonen
Lid Raad van Advies Bachelor Financial Services management NCOI/Salto
Lid Raad van Toezicht Wij 3.0 (vanaf 1-10-2022)
Lid Financiële Commissie KNMV (tot 10-12-22)
Lid Raad van Toezicht KNMV (vanaf 11-12-2022)
Lid Ledenraad Rabobank De Kempen
Lid Financiële Commissie NOC-NSF
Adviseur Governance by Meaning.
Chauffeur Buurtbus, Bravo, Zuidoost-Brabant

Mathilde Vink (bestuurslid)

Geen

Commissie van Beroep

Tijdens de ALV van 21 mei 2022 trad commissielid Frans van Lierop af en werd hij voor zijn jarenlange inzet en verdiensten voor de KNZB benoemd tot Lid van verdienste. Het aantal behandelde zaken was ook dit verslagjaar zeer beperkt. De toegenomen professionalisering van het Tuchtrecht met de invoering van het in het seizoen 2019–2020 opgeleverde project 'Tuchtrecht 2.0', en met name de introductie van de aanklager, heeft in de visie van de Commissie van Beroep geleid tot een gestroomlijnd en beter functionerend tuchtrechtsysteem.

De Commissie van Beroep heeft in het verslagjaar 9 beroepszaken behandeld. In twee van die zaken werd de uitspraak van de Tuchtcommissie door de Commissie bevestigd, één keer werd er door de Commissie een lichtere straf opgelegd en vijf keer een zwaardere. Verder behandelde de Commissie één administratief geschil.

Voorzitter	Dhr. mr. J.R. Berculo
Vice-voorz/lid	Dhr. mr. F.W. Drost
Secretaris	Dhr. mr. R.W. Brouwer
Lid	Mevr. mr. J. Anema
Lid	Dhr. mr. R.A.E. van Noort
Lid	Mevr. mr. F.L. van der Ham

Adviesraad Reglementzaken

De samenstelling van de Adviesraad Reglementzaken was in 2022 ongewijzigd. Afgelopen jaar werd contact onderhouden over ontwikkelingen en wijzigingen op het gebied van reglementzaken. Ook is de Adviesraad nauw betrokken geweest bij het opstellen van de nieuwe statuten en andere reglementen die samenhangen met de voorgenomen structuurvisie. De Adviesraad heeft gedurende het hele jaar adviezen verstrekt aan het bondsbestuur en managementteam over voorgestelde wijzigingen in de (sport-)reglementen van de KNZB. De samenwerking met het bondsbestuur, bondsbureau, bondsraad, managementteam en met het directiesecretariaat in het bijzonder is ook het afgelopen jaar weer op prettige wijze verlopen.

Voorzitter	Robert Maasdijk
Lid	Frank Drost
Lid	Hans Kroes

Tuchtcommissie

De Tuchtcommissie heeft in 2022 volop kunnen werken met het nieuw ingevoerde tuchtsysteem waarbij de aanklager is geïntroduceerd. De aanklager fungeert als voorportaal voor de Tuchtcommissie en beslist of een tuchtzaak aanhangig wordt gemaakt of bijvoorbeeld een schikking wordt aangeboden. De ervaringen zijn positief. De cijfers laten zien dat veel schikkingen zijn aanvaard. Hierdoor kan de Tuchtcommissie meer aandacht besteden aan de zaken die wel aan haar worden voorgelegd. Dit zijn veelal zaken met een grotere impact. Ook heeft de Tuchtcommissie de extra tijd benut om meer uitgebreide toelichtingen op de uitspraken te geven. Beoogd is om de tuchtrechtspraak transparanter en begrijpelijker te maken. Dit lijkt zijn vruchten af te werpen. Zo is het aantal hoger beroepszaken afgenomen. Tot slot blijft de Tuchtcommissie de overleggen binnen de tuchtketen voortzetten en zich inzetten voor verdere ontwikkeling en professionalisering van het tuchtproces.

Totaal aantal tuchtzaken in 2022: 647.
458 hiervan hebben hun schikking geaccepteerd.
146 zijn in verweer gegaan bij de Tuchtcommissie.
43 zijn er in verweer gegaan bij de Tuchtrechter.
9 zijn in hoger beroep gegaan bij de Commissie van Beroep.

Voorzitter	Sandra Willems-Ruesink
Vice-voorzitter	Jan Spanjaard
Vice-voorzitter	Jan van Zeijts
Secretaris	Christa Verploeg

Totaal aantal tuchtzaken

647

Schikking geaccepteerd
458

Verweer bij Tuchtcommissie
146

Verweer bij Tuchtrechter
43

Hoger beroep bij Commissie van Beroep
9

Adviesraad Medische Zaken en Dopingpreventie

Activiteiten adviescommissie

De Adviesraad Medische Zaken en Dopingpreventie heeft net als in 2021 online vergaderd, in totaal vier keer. Voorts werd gecommuniceerd via de e-mail.

Vertegenwoordigende functies

De heer C.R. (Cees-Rein) van den Hoogenband heeft ook in 2022 zijn voorzitterschap van de FINA Sports Medicine Committee voortgezet. De heer W. (Wessel) Zimmermann is lid van de Doping Control Review Board van de FINA en LEN member van de Technical Medical committee. De heer A. (Andy) Hoepelman is lid van de technische waterpolocommissie en voorzitter van de taskforce covid van wereldzwembond FINA.

(Para)medische begeleiding van de nationale ploegen bij internationale evenementen en tijdens trainingsstages in 2022

Per 25 februari kwam een einde aan de coronamaatregelen voor zwembaden. Toernooien en competities konden weer normale doorgang vinden. En tot vreugde van iedereen: publiek was weer welkom! Wel had corona nog de nodige impact op de (internationale) wedstrijdagenda met flinke gevolgen voor de wedstrijdplanning van alle zwemsporten (zelfs tot in 2024). Het WK Fukuoka werd vanwege corona verplaatst naar 2023. Uiteindelijk is het de Hongaarse bond gelukt om in zeer korte tijd een vervangende WK Boedapest 2022 uit de grond te stampen; een knappe prestatie en fantastisch voor de hele zwemwereld. Nederland was aanwezig met de zwemploeg, de synchroonzwemploeg, de schoonspringploeg en het dameswaterpoloteam. Ook in juni vond het WK parazwemmen plaats, in Madeira. Omdat het WK Fukuoka naar 2023 is verplaatst, staat het WK Doha (eerder gepland in 2023) nu voor februari 2024 op de agenda. Aan de flexibiliteit van de sporters en hun trainers/begeleiders lijkt overigens geen bovengrens, zo soepel wordt er met deze agenda-aanpassingen omgegaan. Twee maanden na het WK in Boedapest werden het EK-zwemmen in Rome gehouden en het EK-waterpolo in Split, waar zowel de Nederlandse mannen als vrouwen aan mee hebben gedaan.. Al met al werd in korte tijd een ruim beroep gedaan op de medische en paramedische begeleiders, verbonden aan de KNZB.

In december vonden de wereldkampioenschappen zwemmen kortebaans plaats in Melbourne, waar Nederland aanwezig was met een team van 16 deelnemers (9 dames en 7 heren).

(Para)medische begeleiding van de nationale ploegen in de thuissituatie

De thuissituatie heeft zich in 2022 snel kunnen normaliseren.

Antidopingbeleid

Naast de gebruikelijke dopingcontroles, is voorlichting van sporters en begeleiders een belangrijk preventiemiddel, dat gericht is op bewustwording en gedragsverandering. Vanuit de medische adviescommissie is een aanzet gegeven tot intensivering van voorlichting.

Dispensaties, beantwoording vragen van leden en voorlichting.

Er was een continue stroom dispensatieverzoeken voor hulpmiddelen zoals sportbrillen en braces. Deze zijn in 2022 over het algemeen afgehandeld door de bondsarts. Ook kwamen er nogal wat vragen binnen op (para)medisch gebied. Deze zijn besproken tijdens de vergadering van de medische adviescommissie en vervolgens beantwoord onder redactie van de bondsarts.

Bijscholing, medisch symposium KNZB

Het geplande zwemmedisch seminar heeft tot ons grote genoegen in 2022 wél plaats kunnen vinden. In de prachtige entourage van het nieuwe zwembad in Rotterdam waren er enkele medische voordrachten en een reanimatiecursus. Direct aansluitend hierop was er de mogelijkheid de finales van de Rotterdam Qualification Meet bij te wonen. Plannen zijn in de maak om ook trainers de mogelijkheid te bieden deel te nemen aan de cursus BasicLiveSupport (reanimatie) en AED-gebruik.

Voorzitter	Dr. C.R. van den Hoogenband
Lid	Dhr. A. Brouwer
Lid	Mevr. C. van Bentum
Lid	Prof. Dr. I.M. Hoepelman
Bondsarts	Dhr. R.A. de Groot

Partners & sponsoren

De KNZB heeft verschillende partners die de zwemsport ondersteunen. We zijn blij dat er zoveel mooie bedrijven ons een warm hart toedragen en een steentje bij willen dragen aan de prestaties van onze topsporters, de ontwikkeling van talenten en de zwemsport in het algemeen.

Na een periode waarin corona de zwembranche in haar ban had, was het fijn dat we in 2022 weer naar de zwembaden mochten en konden genieten van topsportevenementen. Zo hebben we onder meer partnerreizen georganiseerd naar het WK voor alle zwemsporten in Boedapest, het EK Zwemmen in Rome en het EK Waterpolo in Split. Ook konden we onze sponsors trakteren op bezoeken aan bijvoorbeeld een World League-wedstrijd van de waterpolodames tegen Griekenland en de Rotterdam Qualification Meet (wedstrijdzwemmen).

Ontwikkelingen in 2022

Nederlandse Loterij is en blijft hoofdsponsor van TeamNL en is tevens de grootste supporter van de breedtesport in Nederland. Via de verbintenis met TeamNL is Nederlandse Loterij tevens hoofdsponsor van het zwemmen, synchroonzwemmen en schoonspringen. Daarnaast ondersteunt Nederlandse Loterij de ambities van de waterpolomannen.

VASCO Consult is al jarenlang hoofdsponsor van de waterpolodames die in 2022 zowel op het WK als op het EK topprestaties hebben geleverd. Deze prestaties werden niet alleen financieel aangemoedigd door VASCO maar ook fysiek. Als grootste supporters zaten zij bij het EK in Split om de dames elke keer een ronde verder toe te juichen. Naast de sponsoring van de waterpolodames, zet VASCO zich samen met de KNZB ook in voor zwemveiligheid en zwemvaardigheid.

De Pool of Support bestond in 2022 uit negen bedrijven die allen actief zijn in de bouw en/of realisatie van zwembaden. Gezamenlijk

vormen zij één grote partner die zeer belangrijk is voor de KNZB. We zijn blij dat we deze trouwe club bedrijven in 2022 hebben kunnen uitbreiden met Treem.

Arena blijft aan de KNZB verbonden als kledingpartner. Mooi dat we onze TeamNL'ers op een professionele manier kunnen kleden en dat zij goed verzorgd voor de dag komen bij presentaties en prijsuitreikingen.

Meer sponsoring...

Net als voorgaande jaren mochten de Parazwemmers ook in 2022 weer rekenen op een fraaie bijdrage van de Johan Cruijff Foundation, met name voor talentontwikkeling. Ook verbond BeGlobal Product Media zich aan de TeamNL Parazwemmers.

Verder verlengde de KNZB vorig jaar de samenwerkingen met TAUW en de NOS en last but not least leveren ook zo'n 20 bedrijven – verenigd in de KNZB Businessclub – een bijdrage aan de zwemsport.

Financiën

Na het opheffen van de coronamaatregelen in februari 2022 kwam de zwemsport weer helemaal tot bloei. Dankzij de grote inzet van vele vrijwilligers konden zwemlessen, waterpolocompetities, zwemkampioenschappen en het verenigingsleven weer worden opgepakt.

Nauwelijks opgestart zorgde de oorlog in Oekraïne voor snel oplopende brandstofprijzen en hoge inflatie. Opnieuw pakten donkere wolken boven de zwemsport zich samen, vanwege het dreigende gevaar dat de hoge gasprijzen voor veel extra kosten bij zwembadexploitanten konden gaan zorgen en dat hierdoor uiteindelijk zwembaden zouden moeten sluiten. Veel overleg tussen KNZB, NOC*NSF en (lokale) overheden heeft er gelukkig voor gezorgd dat het niet zover heeft hoeven komen.

Door het opengaan én blijven van de baden konden de wachtlijsten van deelnemers aan diverse cursussen gelukkig weer worden ingelopen.

Het post-olympisch jaar was voor onze topatleten ongekend intensief vanwege de vele (uitgestelde) kampioenschappen en trainingsstages om zich hierop voor te bereiden. Deze kalender en inflatie zorgden ook voor hogere kosten dan in een 'normaal' seizoen na de Spelen maar deze konden opgevangen worden.

Toelichting cijfers

Over 2022 realiseerde de KNZB enkelvoudig een negatief operationeel saldo van baten & lasten van €53.000,- bij een negatief begroot saldo van baten & lasten van ca €152.000,-. Hiermee is het financieel resultaat over 2022 dus circa €100.000,- beter dan gebudgetteerd.

Bij de stichting die het zwembad in Zeist exploiteert (SWTZ), is een negatief resultaat behaald van € 285.000,-. Dit is toe te schrijven aan de exploitatie en van de warmtekrachtinstallatie (de zogenaamde WKK), de vele fluctuaties in de energiemarkt, de marktwerking en een latere overname dan gepland.

Met deze resultaten daalt het geconsolideerde eigen vermogen per ultimo 2022 naar net onder de € 2.000.000,-. Met een solvabiliteit van 38% en een liquiditeitsratio van 1,5 per ultimo 2022 is de KNZB als gezond te kwalificeren.

Werkelijkheid 2022

Begroot 2022

Werkelijkheid 2021

KNZB JAARVERSLAG

Een terugblik op 2022

Colofon

Beeld

OrangePicturesNL
11aFotografie
DT Fotografie
Kees-Jan van Overbeeke
Wim Beunk Fotografie
Robert van Rossum
Ted Walker

Tekst

KNZB vrijwilligers
KNZB bondsbureau

Ontwerp

Communicatie KNZB

Cijfers & analyses

KNZB vrijwilligers
KNZB bondsbureau
NOC*NSF

